

Focus on the Kingdom,

Volume 3 No. 10, July, 2001

Problematické části Písma o „duši“

(Jsme dlužni Richie Templeovi za mnoho z toho, co následuje):

Pokud by v některých biblických pasážích o „duši“ neexistovaly nejasnosti, nebyl by nad těmito věcmi žádný konflikt. Lidé v průběhu let dospěli k různým závěrům založeným na důkazech. Snad proto by měly být prozkoumány čtyři verše nebo oddíly Písma, běžně používané k prokázání nesmrtnosti duše. Nejprve, Gen 2:7: Pán Bůh utvořil člověka z prachu země a vdechl do jeho chřipí dech života a člověk se stal živou bytostí (NIV).

Tento verš nezpůsobil konec zmatku kvůli překladu KJV „a člověk se stal živou duší“. Tento verš je v křesťanském světě znám z paměti. Jak je to však krásné, KJV je zde zavádějící stejně jako na mnoha místech – a NIV je správná, jak lze vidět při nahlédnutí do jakéhokoli moderního překladu nebo komentáře. Protestantský učenec Bernard W. Anderson, emeritní profesor starozákonního semináře na Princetonské univerzitě, ve své knize *Contours of Old Testament Theology* komentoval Gen. 2:7,

Lidská přirozenost není dichotomie – tělo, smrtelné masité, a nesmrtelná duše, jako v některých filozofiích, ale spíše jednota těla a ducha, oživené tělo ... Tento pohled je klasicky vyjádřen v Genesis 2, podle které Pán Bůh nalil „ducha“ (životní sílu) do hroudny hlíny a „ten se stal živou bytostí.“ Hebrejské slovo by nemělo být přeloženo „duše“, pokud to znamená **nesmrtelnou podstatu**, ale spíše „osobu“ nebo „já“. Já je jednota těla a ducha, psychosomatická jednota ... **Z tohoto pohledu se musí brát smrt vážně ... Smrt je totální událost – neexistuje žádná část lidské přirozenosti taková, jakou je nesmrtelná duše a která je tím nedotčena.**

Toto chápání Gen 2: 7 může být potvrzeno proslulou římskokatolickou publikací *The New Jerome Biblical Commentary*, ed. Raymond Brown, Joseph Fitzmeyer a Roland Murphy, s. 1295:

Nehledě na použití takových slov, jako je masité tělo, duch a duše, SZ chápal lidskou bytost jako jednotu, ne jako složeninu odlišných principů. H. Wheeler Robinson v klasické poznámce poznamenal, že Řekové mysleli na vtěleného ducha a Izraelité na oživené tělo... **Hebrejské *nefeš* bylo obvykle nesprávně překládáno jako „duše“ - zavádějící představu, která je vůči SZ cizí.** [Tady vidíme komolící tendenci „ortodoxie“, protože vnutila Bibli své vlastní krédo.] Když Jahveh vdechuje ducha, lidská bytost se stává živou *nefeš* (2:7). „Osoba“ nebo „já“ může být základním, ne-li původním významem slova. O krvi je někdy řečeno, že je sídlem *nefeš*; v takových případech *nefeš* není já nebo osoba, ale spíše život, který je vyléván krví ... **V žádném z těchto případů neexistuje nic podobného „duši“ řeckého a moderního [pseudokřesťanského] myšlení.** Tento rozdíl má důležité důsledky v biblické představě přežití po smrti.

Mnohé další komentáře mohou být konzultovány s cílem potvrdit toto chápání Gen 2: 7 a významu SZ hebrejského slova „*nefeš*“ nebo řecké slovo „psyché“ v Novém zákoně.

Druhým problematickým veršem, který byl dlouho špatně chápán, je Mat 10:28: *Nebojte se těch, kdo zabíjejí tělo, ale nemohou se dotknout duše. Spíš se bojte toho, kdo dokáže zničit jak duši tak tělo v pekle (NIV).*

Povrchně se zdá, že tento verš naznačuje, že duše je nesmrtelná, ale když jej čteme pečlivě, učí pravý opak. Z mnoha dalších komentátorů tohoto verše cituji vysoce respektovaný *Theological Dictionary of the New Testament, Abridged Version*, s. 1349:

Mat 10:28 představuje Boha jako toho, kdo může uvrhnout tělo i psyché (duši, život) do Gehenny. **Řečené předpokládá jednotu obou a popírá představu nesmrtnosti duše ...** Bůh sám ovládá psyché a pro ty, kteří

mají skutečný život s ním, připravuje nové tělo, stejně jako ničí tělo i psyché těch, kteří nemají skutečný život s ním.

Třetí příklad se týká biblického jazyka ohledně „spasení vašich duší“, běžného místa v křesťanském myšlení a mluvení. Ačkoli věta pochází z Písma, musí být chápána ve svém hebrejském prostředí, nikoli očima myšlení pohanského řeckého světa. *The New International Dictionary of New Testament Theology*, ed. Colin Brown, Vol. 3, „Soul,” str. 685-6, vysvětluje význam těchto veršů v jejich biblickém kontextu:

Ačkoli se helénistický termín psyché objevuje častěji v pozdějších listech NZ než v jiných částech (1 Pet 1:9; Jakub 1:21, 5:20), **nelze si představit, že by to znamenalo pojetí duše jako skutečné a hodnotné části člověka, věčného a trvalého prvku. To by bylo nedorozumění. Tento druh myšlení odvozuje nesmrtelnost a trvalost duše z její vlastní zvláštní kvality. Právě toto NZ neučí ... žádný odkaz není zamýšlen na nesmrtelnou duši jako záruku nebo podstatu věčného života.** Ačkoli takové pasáže ukazují určité stopy helénismu, přesto jsou přivedeny na dost odlišnou úroveň biblickou tradicí, základními eschatologickými vhledy a křesťanskou zkušeností ve vzkříšeném Pánovi... **Duše je jednoduše oblastí, ve které se rozhoduje o životě a smrti, spasení a zničení.** Kromě toho každé tvrzení o psyché v NZ je spojeno s eschatologickými tvrzeními o obnově a vzkříšení. Mimo takový kontext je tato linie myšlení nemožná. Součástí tohoto kontextu myšlenek je učení, že Bůh je soudce, že jeho rozsudek určuje, zda duše bude spasena nebo zničena, a skutečnost, že spása duše je vždy chápána v souvislosti se vzkříšením těla, tj. v novém ztělesnění duše.

Nakonec, Zjevení 6: 9-11: *Když otevřel pátou pečeť, viděl jsem pod oltářem duše těch, kteří byli zabiti kvůli Božimu slovu a svědectví, které hájili. Hlasitě vykřikli silným hlasem: „Jak dlouho, svrchovaný Pane, svatý a pravdivý, dokud neodsoudíš zemi a nepomstíš naši krev?“ Pak každému z nich bylo dáno bílé roucho a bylo jim řečeno, aby čekali [odpočívali, KJV] o něco déle, dokud nebyl dokončen počet jejich spoluslužebníků a bratrů, kteří mají být zabiti, jako byli oni (NIV).*

Podle tradičního křesťanského filozofického čtení může být tento verš brán na podporu myšlenky, že nesmrtelné duše žijí a mluví v nějakém druhu přechodného stavu. Ale všimněte si: překlad „duše“ je velmi sporný. Toto řecké slovo by mělo být přeloženo „život“, „osoby“ nebo dokonce „těla“. Řecké slovo *psyché*, jak jsme viděli, neznamená, co průměrný čtenář nesprávně slyší jako „duše“. Zadržte tito jednotlivci nejsou ve stavu dokonalosti, ani nejsou na svém posledním místě odpočinku, ani není řečeno, že jsou „s Kristem“. Místo toho, než aby byli vděční za to, že unikli z uvěznění v těle, se těší na budoucí čas ospravedlnění a dokonalosti. Podle Zjevení 20:4 je tento budoucí čas vzkříšením spravedlivých. Je to tedy tak, že „ti, kteří byli sťati, budou přivedeni k životu a začnou vládnout s Kristem po tisíc let.“ (Nesmrtelné duše nelze setnout!)

Mnoho učenců souhlasí s naším pohledem na „duše“ pod oltářem, včetně vysoce respektovaného evangelického učence G.E. Ladda. Ve svém díle *Commentary on the Book of Revelation*, str. 103-4, píše o Zj 6:9-11:

V tomto případě je oltář jasně oltářem pro oběti, kde byla vylévána obětní krev. **Skutečnost, že Jan viděl duše mučedníků pod oltářem, nemá nic společného se stavem mrtvých ani s jejich situací v přechodném stavu;** je to pouze živý způsob, jak si představit skutečnost, že byli mučeni v Božím jménu. Ve Starém zákoně byla na základnu oltáře vylita rituální krev obětovaných obětín (Lev 4:7). Duše mučedníků jsou vidět pod oltářem, jako by byly obětovány na oltáři a jejich krev se roztekla jako jeho základna. Křesťanské myšlení často používá jazyk obětní smrti. Apoštol Pavel tváří v tvář smrti napsal: „Neboť jsem již obětován“ (2 Tim 4:6). Už dříve také čelil možné smrti a napsal: „Dokonce pokud mám být vylit jako úlitba při obětním daru vaší víry, jsem rád“ (Fil 2:17). Křesťanští mučedníci jsou tedy považováni za oběti nabízené Bohu. Ve skutečnosti byli zabiti na zemi a jejich krev promáčela půdu; ale v křesťanské víře byla oběť skutečně učiněna v nebi, kde jejich duše byly nabídnuty na nebeském oltáři.

The New International Dictionary of New Testament Theology, sv. 3, "Soul," str. 686, opakuje stejnou myšlenku:

Ve Zj 6:9 a 20:4 je zmínka o duších těch, kteří byli zabiti, kteří jsou pod Božím oltářem v nebi, tj. pod oltářem v nebeském protějšku chrámu. Toto zobrazení je pravděpodobně založeno na skutečnosti, že krev oběti byla vylévána před oltářem nebo na něj (Lev 4:7). Mučedníci, kteří prolili krev kvůli Kristu, jsou srovnáváni s oběťmi. Proto jsou jejich duše pod oltářem, protože duše, tj. život, je v krvi. Dominantní myšlenkou je, že duše, které byly získány Bohem, které byly spaseny, které v něj věří a obětují se za něj, jsou uchovány v jeho péči; a jsou neoddělitelně svázány s uskutečněním Božích cílů a s místem, v jeho nebeském světě s jeho budoucím údělem a jeho budoucím vystoupením na Zemi.